

Tjänsteskrivelse

Datum

2025-09-08

Vår referens

Jonna Nilsdotter

Ekolog

jonna.nilsdotter19@malmo.se

Remiss - Skyddet genom nationell fridlysning anpassas till arternas skyddsbehov och andra angelägna intressen, STK-2025-1149 SBN-2025-696

Sammanfattning

Promemorian från Klimat- och näringslivsdepartementet (KN2025/01529) behandlar en översyn av de nationella fridlysningsbestämmelserna och föreslår lagändringar i syfte att göra skyddet för hotade arter effektivt, samtidigt som man inför lättnader för pågående markanvändning eller samhällsviktig verksamhet. Malmö stadsbyggnadsnämnd framhåller att några delar, som utökat skydd för de mest hotade djurarterna är positiva. Samtidigt är stadsbyggnadsnämnden kritisk till införandet av de föreslagna undantagen och avvisar därför förslaget i sin nuvarande form och anser att det hotar uppfyllandet av både nationella och lokala miljömål.

Förslag till beslut

1. Stadsbyggnadsnämnden lämnar yttrande enligt förvaltningens förslag.

Beslutsunderlag

- Följebrev Remiss Klimat- och näringslivsdepartementet - Skyddet genom nationell fridlysning anpassas till arternas skyddsbehov och andra angelägenheter
- Remiss Klimat- och näringslivsdepartementet - Skyddet genom nationell fridlysning anpassas till arternas skyddsbehov och andra angelägna intressen
- Skyddet genom nationell fridlysning anpassas-till arternas skyddsbehov och andra angelägna intressen
- Förslag till yttrande SBN 2025-696 Promemoria Skyddet genom nationell fridlysning
- G-Tjänsteskrivelse SBN-2025-696 Promemoria Skyddet genom nationell fridlysning

Beslutsplanering

Stadsbyggnadsnämnden 2025-09-25

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Promemorian från Klimat- och näringslivsdepartementet (KN2025/01529) behandlar en översyn av de nationella fridlysningsbestämmelserna och föreslår lagändringar i syfte att göra skyddet för hotade arter effektivt, samtidigt som man inför lättnader för pågående markanvändning eller annan samhällsviktig verksamhet.

Förslagen innebär att utpekade fridlysta arter delas upp i fyra olika kategorier, med olika nivåer av skydd. Kategorierna återfinns i bilaga 2 till artskyddsförordningen.

Skyddet för djurarter

Skyddet för en mindre del av de nationellt fridlysta djurarterna utökas. Utöver dagens förbud mot att döda, skada, fånga eller samla in individer ska det även bli förbjudet att störa djuren på ett sätt som påverkar deras bestånd samt att skada eller förstöra fortplantningsområden eller viloplatser.

Till skillnad från dagens regler ska alla typer av djurarter kunna fridlysas nationellt, inte enbart groddjur, kräldjur och ryggradslösa djur.

Jakt och fiske undantas från de nationella fridlysningsbestämmelserna för djur.

Skyddet för kärlväxter, mossor, lavar, svampar och alger

För kärlväxter, mossor, lavar, svampar och alger bibehålls två nivåer av nationell fridlysning, där vissa arter omfattas av ett striktare skydd, med förbud även mot att ta bort frön och andra växtdelar, medan andra har ett mindre strikt skydd.

Införandet av lättnader i artskyddet och nya möjligheter till dispens

Enligt förslaget i promemorian ska endast de arter som har pekats ut i bilaga 2 till artskyddsförordningen som SK1.AH (utpekade arter kan endast vara kritiskt hotade arter, CR, enligt den svenska rödlistan) omfattas av det mest strikta fridlysningskyddet. Arter som pekats ut som SK1 i bilaga 2 (utpekade arter kan endast vara starkt hotade arter, EN, i den svenska rödlistan) skyddas genom samma paragraf som SK1.AH, men omfattas även av ett undantag enligt 9 b § (se nedan).

Promemorian föreslår införandet av två nya undantagsbestämmelser kopplade till fridlysningsen. Det ena undantaget, 9 a §, är att förbuden i 6 och 9 §§, som omfattar de mindre hotade djur- och växtarterna, inte ska gälla om det är uppenbart att syftet inte är att skada arten. Arterna som omfattas av detta undantag är utpekade som SK2 och SK2.SB i bilaga 2 till artskyddsförordningen. I förslaget till lagändring är det specificerat

att jord- och skogsbruksåtgärder ska antas ”inte ha till syfte att orsaka en sådan påverkan, om inte annat framgår av omständigheterna.”

Det andra förslaget till undantag, 9 b §, omfattar alla fridlysta arter, förutom de som pekas ut som SK1.AH, och innebär att förbuden i fridlysningen inte ska gälla om pågående markanvändning inom berörd del av fastigheten avsevärt försvåras.

Förutom införandet av nämnda lättnader i lagstiftningen föreslås en ny möjlighet till dispens när det krävs för att tillgodose ett överordnat allmänintresse, under förutsättning att inga andra lösningar finns och att kompensationsåtgärder genomförs. Denna dispensmöjlighet omfattar alla arter, oavsett utpekande, samt även om man inte kan upprätthålla en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd.

Slutligen införs en skyldighet för Naturvårdsverket att minst vart sjunde år göra en vetenskapligt baserad översyn av vilka arter som bör vara nationellt fridlysta. Arterna och skälen för fridlysning ska framgå i en bilaga till artskyddsförordningen.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2026, med en övergångsperiod för pågående verksamheter till och med juni 2027.

Ansvariga

Vesna Vasiljkovic Avdelningschef

Marcus Horning Stadsbyggnadsdirektör